

Belg wil stoppen met werken op 62 jaar

- Resultaten unieke bevraging overgang van werk naar pensionering -

- *Werkende 50-plussers plannen om volledig te stoppen met werken als ze 62 jaar zijn;*
- *Vrouwen plannen iets vroeger uit te treden dan mannen;*
- *Brusselaars plannen het langst aan het werk te blijven;*
- *Huidige gepensioneerden zijn op 60,7 jaar op pensioen gegaan en hebben dan een loopbaan van 38 jaar achter de rug;*
- *De helft van de werkende 50-plussers wil zijn/haar huidige arbeidsduur niet verminderen de komende jaren;*
- *72.000 personen blijven nog aan het werk tijdens hun pensioen, vooral om wat bij te verdienen.*

Tijdens het tweede kwartaal van 2006 organiseerde de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (FOD Economie) voor het eerst een bevraging over de overgang van werk naar pensionering. De resultaten van deze bevraging zullen in de toekomst ook vergeleken kunnen worden met die van andere landen in de EU: op die manier zal men kunnen analyseren hoe de verschillende lidstaten van de EU het einde van de beroepsloopbaan aanpakken.

1. GEPLANDE UITSTAPLEEF TIJD, EFFECTIEVE PENSIOENLEEF TIJD EN DUUR VAN DE TOTALE LOOPBAAN

De bevraging van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie over de overgang van werk naar pensionering geeft informatie over de geplande uitstapleeftijd van nog werkende personen enerzijds en over de effectieve pensioenleeftijd van mensen die al een pensioen ontvangen anderzijds.

De geplande uitstapleeftijd en de effectieve pensioenleeftijd zijn twee begrippen die van elkaar verschillen.

De **geplande uitstapleeftijd** geeft de leeftijd weer waarop een werkende persoon plant om volledig te stoppen met werken (een werkende persoon van 61 jaar plant bijvoorbeeld om op zijn/haar 63ste op (vervroegd) pensioen te gaan, iemand anders plant dit op 65 jaar te doen,...).

De **effectieve pensioenleeftijd** geeft de leeftijd weer waarop personen die al op pensioen zijn voor het eerst een pensioen ontvingen (een gepensioneerde persoon van 68 jaar ontving bijvoorbeeld op zijn/haar 60ste voor het eerst een pensioen, bij een andere persoon was dit bijvoorbeeld op zijn/haar 65ste ,...).

Volgens de resultaten van deze bevraging over de overgang van werk naar pensionering, bedraagt de geplande uitstapleeftijd van 50-plussers 62 jaar. Zoals gezegd gaat het om de gemiddelde leeftijd die de groep van nog werkende 50- tot 69-jarigen aangaf op de vraag wat de geplande leeftijd is voor het stopzetten van alle betaalde arbeid. Op te merken valt dat het stopzetten van alle betaalde arbeid niet noodzakelijk hetzelfde is als op pensioen gaan. Een klein percentage personen blijft nog een aantal uren per week werken na zijn/haar pensionering (zie verder).

Vrouwen plannen om iets vroeger te stoppen met werken dan mannen en Vlamingen iets vroeger dan Walen (tabel 1). De geplande leeftijd om de arbeidsmarkt te verlaten is bij Brusselaars het hoogst. Wellicht heeft dit te maken met de hogere gemiddelde scholingsgraad van de Brusselse bevolking. Gemiddeld gezien plannen hooggeschoolden immers langer te werken dan laag- en middengeschoolden.

De gemiddelde geplande uitstapleeftijd ligt hoger dan de gemiddelde effectieve pensioenleeftijd. **De gemiddelde leeftijd waarop personen een ouderdomspensioen (een rustpensioen na een actieve loopbaan of een vervroegd pensioen) ontvangen is 60,7 jaar.** Net zoals bij de geplande uitstapleeftijd ligt de gemiddelde pensioenleeftijd hoger bij de mannen dan bij de vrouwen. De wettelijke pensioenleeftijd van vrouwen bedraagt momenteel 64 jaar en ligt nog tot eind 2008 onder de wettelijke pensioenleeftijd van mannen (65 jaar). In Brussel en Vlaanderen gaat men gemiddeld genomen ongeveer op dezelfde leeftijd op pensioen. De gemiddelde effectieve pensioenleeftijd van Walen ligt ongeveer een jaar lager.

Opvallend is dat de gemiddelde effectieve pensioenleeftijd daalt naarmate het scholingsniveau hoger is. Hooggeschoolden gaan gemiddeld twee jaar vroeger op pensioen dan laaggeschoolden.

Een gepensioneerde heeft gemiddeld genomen een loopbaan van 38 jaar achter de rug. Bij mannen duurt de loopbaan ongeveer 40 jaar, bij vrouwen minder dan 36 jaar. De loopbaan is korter in Wallonië dan in Brussel en Vlaanderen. Laaggeschoolden werken meer jaren dan hooggeschoolden: een loopbaan van een kleine 40 jaar voor de eersten versus 36 jaar voor de laatsten.

Tabel 1: Gemiddelde geplande uitstapleeftijd, gemiddelde effectieve pensioenleeftijd en totale duur van de loopbaan
cijfers tweede kwartaal 2006

		Gemiddelde geplande uitstapleeftijd ¹	Gemiddelde effectieve pensioenleeftijd ²	Duur van de totale loopbaan ³
Algemeen gemiddelde		62,0 jaar	60,7 jaar	38,3 jaren
Geslacht	Mannen	62,2 jaar	61,2 jaar	39,9 jaren
	Vrouwen	61,6 jaar	60,0 jaar	35,6 jaren
Regio	Brussel	63,2 jaar	61,2 jaar	38,3 jaren
	Vlaanderen	61,5 jaar	61,0 jaar	39,1 jaren
	Wallonië	62,5 jaar	60,0 jaar	36,9 jaren
Opleidingsniveau	Laaggeschoold	61,7 jaar	61,3 jaar	39,6 jaren
	Midden geschoold	61,9 jaar	60,7 jaar	37,7 jaren
	Hooggeschoold	62,4 jaar	59,4 jaar	36,1 jaren

Bron (verplichte vermelding): FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

¹ Het gaat om de gemiddelde leeftijd die de leeftijdsgroep van 50 tot 69 jaar aangaf op de vraag wat de geplande leeftijd is voor het stopzetten van alle betaalde arbeid (indien ze nog niet definitief uitgetreden waren), het gaat met andere woorden om de gemiddelde leeftijd waarop nog werkende 50-69-jarigen plannen om definitief te stoppen met werken. Deze personen kunnen eventueel wel al een ouderdomspensioen ontvangen maar wekelijks nog een bepaald aantal uren betaalde arbeid verrichten.

² Het gaat om de gemiddelde leeftijd vanaf wanneer personen tussen 50 en 69 jaar een ouderdomspensioen ontvangen. Het gaat om een rustpensioen of een vervroegd pensioen. Overlevingspensioenen en ziekte- of invaliditeitspensioenen zijn uitgesloten, net als uitkeringen in het kader van bruggpensioen, canada dry en TBS (ter beschikking gesteld voorafgaand aan het pensioen). De meeste personen stoppen met werken bij hun pensionering maar sommigen werken nog een aantal uren per week verder.

³ Het gaat om de duur van de totale loopbaan van 50-69-jarigen die na de leeftijd van 49 jaar nog gewerkt hebben. In deze duur van de loopbaan zijn langere onderbrekingen zoals ouderschapsverlof, loopbaanonderbrekingen, werkloosheid, legerdienst... niet inbegrepen.

2. NIET ZO'N GELEIDELIJKE PENSIONERING ALS GEDACHT

De stelling dat zowat alle werkenden hun arbeidsduur verminderen vooraleer ze op pensioen gaan, blijkt niet op te gaan. **Bijna de helft van de respondenten heeft zijn/haar arbeidsduur niet verminderd als stap naar volledige pensionering en zegt ook expliciet dat niet van plan te zijn de komende vijf jaar.** Het cijfer ligt hoger bij mannen dan bij vrouwen (respectievelijk 52,5% en 40,9%).

38% van de beschouwde doelgroep heeft het aantal gewerkte uren wel al verminderd of zal die binnen de vijf jaar verminderen als stap naar volledige pensionering. Het cijfer ligt hier hoger bij vrouwen dan bij mannen (respectievelijk 43% en 35%). Ongeveer 20% heeft plannen om zijn/haar arbeidsduur binnen de komende vijf jaar te verminderen en een kleine 18% heeft zijn/haar arbeidsduur al verminderd. 6,4% van de mannen en 9,8% van de vrouwen verminderde hun gewerkte aantal uren in het kader van een specifieke regeling voor geleidelijke pensionering.

Een voorbeeld hiervan is de halftijdse vervroegde uittreding waarvoor een vastbenoemde ambtenaar kan kiezen vanaf 55 jaar. In dit stelsel werkt het personeelslid 50% en hij of zij krijgt hiervoor naast de wedde voor halftijdse prestaties een maandelijkse premie.

Naast deze specifieke regeling bestaan er allerlei andere mogelijkheden om het aantal uren te verminderen op weg naar volledige pensionering. Het gaat onder meer om het overschakelen naar deeltijds werk, de vierdaagse werkweek, halftijds tijdskrediet, halftijds bruggpensioen en arbeidsduurvermindering. 10% van de ondervraagden heeft het aantal gewerkte uren op dergelijke wijze verminderd.

Bij 12,5% van de mannen en 16,5% van de vrouwen waren de plannen voor de volgende vijf jaar nog niet bekend of niet relevant.

Tabel 2: Werd het aantal gewerkte uren verminderd als stap naar volledige pensionering of is men dit van plan?

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Ja, in het kader van een specifieke regeling voor geleidelijke pensionering / deeltijdse pensionering	6,4%	9,8%	7,7%
Ja, maar niet in het kader van een specifieke regeling voor geleidelijke pensionering / deeltijdse pensionering	8,3%	12,8%	10,0%
Neen, maar is van plan dit binnen de volgende vijf jaar te doen	20,4%	20,0%	20,2%
Neen, en is van plan om dit niet binnen de volgende vijf jaar te doen	52,5%	40,9%	48,0%
Neen, en plannen voor de volgende vijf jaar zijn niet bekend of relevant omdat de betrokkene bijvoorbeeld werkloos is of een tijdelijke betrekking heeft	12,5%	16,5%	14,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Bron (verplichte vermelding): FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

3. REDENEN OM LANGER AAN HET WERK TE BLIJVEN NA HET VERWERVEN VAN (HET RECHT OP) EEN OUDERDOMSPENSIËN

Sommige personen hebben recht op een ouderdomspensioen of ontvangen al een ouderdomspensioen maar blijven toch verder werken. In het tweede kwartaal van 2006 ging het om meer dan 72.000 personen.

De belangrijkste reden om aan het werk te blijven is het verwerven van een voldoende hoog inkomen voor het huishouden. Gemiddeld 43% van degene die nog verder werken blijft dit doen om een voldoende hoog inkomen voor het huishouden te verwerven. 37,1% zegt geen financiële stimulans (maar een andere reden) te hebben om nog aan het werk te blijven en een kleine 20% geeft als reden de verhoging van de ouderdomspensioenrechten aan.

Bij de mannen en bij de laag- en middengeschoolden is het verwerven van een voldoende hoog inkomen voor het huishouden veruit de belangrijkste reden om nog aan het werk te blijven. Echter 50% van de hooggeschoolden die nog aan het werk blijven, doen dat zonder financiële stimulans.

Tabel 3: De belangrijkste stimulans om aan het werk te blijven na het verwerven van (het recht op) een ouderdomspensioen

	Totaal	Mannen	Vrouwen	Laag geschoold	Midden geschoold	Hoog geschoold
Verhoging van de ouderdomspensioenrechten	19,9%	15,3%	29,4%	20,8%	18,7%	20,0%
Verwerving van een voldoende hoog inkomen voor het huishouden	43,0%	46,4%	35,9%	48,9%	49,3%	30,3%
Geen financiële stimulans	37,1%	38,3%	34,7%	30,3%	32,0%	49,7%

Bron (verplichte vermelding): FOD Economie, Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

BIJKOMENDE INLICHTINGEN

Voor meer inlichtingen kan u terecht bij de communicatieverantwoordelijke, Freddy Verkruyssen (tel 02/277.70.76, e-mail freddy.verkruyssen@economie.fgov.be).

BRONVERMELDING

Bronvermelding: FOD Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie.